

תוכן עניינים מפורט

ז	הקדמה מאת פרופ' דפנה ברק-ארז – שופטת בית המשפט העליון
יא	פתח דבר
יז	תוכן עניינים מקוצר
יט	תוכן עניינים מפורט
1	פרק א': מהות החסינות
3	1. מטרת החסינות
4	2. הבחנה בין חסינות דיונית לחסינות עניינית
6	3. הבחנה בין חסינות מוחלטת לחסינות מוגבלת
7	פרק ב': השפיטה והשופטים מן ההיבט החברתי
9	1. המשפט והשפיטה כצורך חברתי
12	2. תפקיד השופט
19	3. תפקידו של בית המשפט בחברה הישראלית
23	פרק ג': אי-תלות המערכת השיפוטית
25	1. מבחנים כלליים
28	2. אי-תלות השופטים
28	א. המצב במדינות העולם
31	ב. המצב בישראל
יט	

34	3. אי-תלות המערכת השיפוטית
34	א. המצב במדינות העולם
36	ב. המצב בישראל – ועדת קדמי
41	פרק ד': הצורך בחסינות שיפוטית
45	1. שיקולים המצדיקים קיומה של חסינות שיפוטית
45	1.1 שיקולים מערכתיים
46	א. רצון למנוע פגיעה בתפקודו של השופט ובעצמאותו
50	ב. קיומם של סעדים חלופיים
54	ג. עקרון סופיות הדיון
56	ד. הרתעת מועמדים מוכשרים משיפוט
57	1.2 שיקולי צדק וטובת הציבור
57	א. היעדר הצדקה לחיוב השופט באחריות לטעות בתום לב
58	ב. שמירה על האינטרס הציבורי
59	1.3 שיקולים כלכליים
60	א. ריבוי תביעות סרק – הצפה
61	ב. היעדר הצדקה כלכלית לחיוב השופט בתשלום מכיסו
62	2. שיקולים לשלילת קיומה של החסינות השיפוטית
62	2.1 שיקולים מערכתיים
63	א. הצורך להבטיח את אמון הציבור במערכת השיפוטית
64	ב. הרתעת שופטים אחרים
65	2.2 שיקולי צדק
65	א. היעדר הצדקה להטלת הנוק על הניזוק
66	ב. היעדר הצדקה לפטור של השופט מאחריות למעשים ודוניים

	ג. היעדר הצדקה לפטור של השופט מאחריות למעשים שנעשו בחוסר סמכות	71
72	2.3 שיקולים כלכליים	
73	א. הרתעה ויעילות כלכלית	
75	3. סיכום – מאזן התועלת מול הנזק מצמצום החסינות השיפוטית	
77	פרק ה': חסינות שיפוטית מפני אחריות בנוזקין במשפט הישראלי	
79	1. מהות החסינות	
85	2. עקרון החסינות השיפוטית	
86	3. הדין בישראל בעבר	
89	4. סעיף 8 לפקודת הנוזקין	
89	4.1 מסגרת החסינות	
91	4.2 פרשת פרידמן	
93	4.3 הביקורת על פסק דין פרידמן	
93	א. רשלנות בוטה לעומת זדון	
96	ב. אחריות שילוחית לעומת אחריות ישירה	
100	5. תביעה נגד המדינה כאחראית לתקינותה של המערכת השיפוטית	
105	6. שופט חוקר	
110	7. הזמנת שופט לעדות	
113	8. חסינות לשופט כעובד ציבור	
	א. מהות החסינות המוקנית לעובדי הציבור במשפט האנגלו-אמריקאי	113
116	ב. חסינות לשופט כעובד ציבור בישראל	
117	9. חסינות המדינה	
121	10. שיקולי מדיניות משפטית – שלילת אחריות המדינה	

123	פרק ו': חסינות שיפוטית מפני אחריות פלילית
125	1. מהות החסינות
126	2. היקף תחולת החסינות
131	3. חקירה פלילית נגד שופט
132	4. הדין באנגליה ובארצות הברית
135	פרק ז': חסינות שיפוטית בשיטות משפט אחרות
137	1. מבוא
138	2. המשפט הגרמני
142	3. המשפט הצרפתי
146	4. המשפט האיטלקי
153	5. סיכום ביניים
153	6. המשפט האנגלי
153	א. הדין בעבר
156	ב. הדין כיום
159	ג. שופטי השלום
162	ד. אחריות המדינה
163	ה. סיכום ביניים
164	7. המשפט האירי
164	א. הדין בעבר
165	ב. הדין כיום
170	8. המשפט האמריקאי
171	א. דוקטרינת החסינות בעבר
174	ב. הדין כיום
175	ג. חסינות לפעולה שיפוטית

177	ד. הגדרת הסמכות לצורך החסינות
184	ה. הליכים משמעותיים כתחליף לתביעה כספית
184	ו. הקריאה לצמצום החסינות
185	ז. אחריות המדינה
186	9. המשפט הקנדי
191	10. המשפט האוסטרלי
191	11. סיכום
195	פרק ח': תחולת החסינות על פעולה שיפוטית
197	1. מבוא
198	2. פעולה שיפוטית – Judicial Act
198	א. הגדרה במשפט האמריקאי
200	ב. אפייני הפעולה השיפוטית – המבחנים השונים
207	ג. פעולה שיפוטית במשפט הישראלי
209	3. פעולה מינהלית – Administrative Act
209	א. הבחנתה מפעולה שיפוטית
211	ב. מאפייני הפעולה המינהלית
212	ג. הבעייתיות בהחלת המבחנים
215	4. חריגה מסמכות
216	א. הגדרת הסמכות – Jurisdiction
219	ב. סמכות כללית לדון בנושא – Subject Matter Jurisdiction
221	ג. סמכות אישית – Personal Jurisdiction
221	ד. פעולה בחוסר סמכות
223	ה. חוסר סמכות במשפט הישראלי
225	5. סיכום

227	פרק ט': תחולת החסינות על פעולה מעין-שיפוטית
231	1. מבוא
232	2. פעולה מעין-שיפוטית – Quasi-Judicial Act
232	א. הגדרה
235	ב. פעולה מעין-שיפוטית לעומת חסינות מעין-שיפוטית
237	ג. מבחן ההשוואה הפונקציונלית
242	ד. דרישת תום הלב
243	3. חריגה מסמכות
245	4. הנהגים מן החסינות בשיטה האנגלו-אמריקאית
246	4.1 בעלי תפקידים הפועלים לצד בית המשפט
246	א. מושבעים ועדים
248	ב. תובעים פליליים וסנגורים ציבוריים מטעם המדינה
252	ג. עורכי דין
253	ד. פקידי בית משפט
255	ה. מומחים מטעם בית המשפט
258	ו. קציני מבחן
261	4.2 בעלי תפקידים הפועלים מחוץ לבית המשפט
261	א. בוררים
261	ב. מגשרים ומפשרים
262	ג. בעלי תפקידים אחרים
263	6. סיכום ביניים
265	7. הנהגים מן החסינות במשפט הישראלי
265	7.1 בעלי תפקידים הפועלים לצד בית המשפט
265	א. עדים
267	ב. עורכי דין ופרקליטים פליליים

269	ג. מומחים מטעם בית המשפט
273	ד. מפרק חברה, מנהל מיוחד ונאמן בפשיטת רגל
278	ה. כונס נכסים
279	ו. פקידת סעד
280	7.2. בעלי תפקידים הפועלים מחוץ לבית המשפט
280	א. רשם ההוצאה לפועל
286	ב. רשם סימני המסחר
286	ג. מפקח על רישום מקרקעין
287	ד. בורר, מעין-בורר, מעריך או שמאי
293	ה. מגשר
295	ו. פסיכיאטר מחוזי
296	ז. פקיד שומה
298	ח. קצין תגמולים ורופא מוסמך ראשי
298	7.3 טריבונלים שונים וחבריהם
300	א. ועדות רפואיות
301	ב. חברי ועדת חקירה
301	ג. חברים בוועדת שחרורים של שירות בתי הסוהר
302	ד. חברים בוועדות משמעת
303	ה. חברים בוועדות ערר
303	8. סיכום: המצוי והרצוי בדין הישראלי
305	פרק י': סעדים ואמצעי בקרה נוספים על עוולה שיפוטית
307	1. מבוא
307	2. סעדים העומדים לרשות הנפגע
307	א. בקשה לביטול ולערעור

309	ב. צו מניעה וסעד הצהרתי
315	ג. פסילת שופט
320	ד. הגשת תלונה לנציב תלונות הציבור על שופטים
323	ה. פנייה לתקשורת כאמצעי פיקוח ובקרה
324	3. סעדים שאינם עומדים לרשות הנפגע
324	א. אמצעים משמעותיים
332	ב. הדחה (Impeachment)
337	4. מי ישפוט את השופטים
337	א. מבוא
337	ב. בית משפט לענייני שפיטה
339	ג. סמכויות בית המשפט לענייני שפיטה
343	פרק י"א: חסינות בוררים
345	1. תפקיד הבורר
346	2. חובת הנאמנות ויחסי אמון
348	3. חסינות בוררים באנגליה, בארצות הברית ובקנדה
353	4. חסינות בוררים במשפט הישראלי
353	4.1 חסינות מפני אחריות בנוזקין
356	4.2 חיוב בפיצויים על הפרת חובת הנאמנות
358	4.3 חסינות מפני הליכים פליליים
360	4.4 חסינות מוסדית
361	א. המצב בארצות הברית ובאנגליה
363	ב. המצב בישראל
365	הצרת סיום

367	פרק י"ב: חסינות מפני תביעות לשון הרע בהליך שיפוטי
369	1. מבוא
370	2. המשפט האנגלו-אמריקאי
373	3. המשפט הישראלי
381	פרק י"ג: חסינות נבחרי ציבור
383	1. אחריותם של נבחרי הציבור
385	2. המסגרת הנורמטיבית
385	2.1 הפסקת כהונתם של ראשי רשויות
386	2.2 הפסקת כהונתם של שרים ושל חברי כנסת
387	3. מיהו נבחר הציבור
387	3.1 הוראות החקיקה
388	3.2 ההבחנה בין מי שנבחר על ידי הציבור לבין מי שמונה לתפקיד
390	3.3 ההבחנה בין שאלת הכשירות לכהונה לבין שיקול דעת במינוי לכהונה
394	4. הדחה מכהונה כנבחר ציבור
394	4.1 עמדת הפסיקה
395	4.2 פרשת בר
399	4.3 העתירות בעניין רוכברגר וגפסו
401	א. הטיעונים בעניין רוכברגר
403	ב. הטיעונים בעניין גפסו
403	ג. פסק הדין המנומק בעניין רוכברגר וגפסו
404	1.ג המצב הראשון: העברת ראש רשות מקומית מכהונתו בשל כתב אישום שהוגש נגדו במהלך הכהונה

406	2.ג המצב השני: מניעת התמודדות של מועמד בבחירות
408	3.ג המצב השלישי: העברה מכהונה של ראש רשות שנבחר לתפקיד, אף שתלוי ועומד נגדו כתב אישום
412	4.ג סיכום ביניים
414	ד. פרשת לחיאני
417	5. תוצאות הבחירות לרשויות המקומיות – אוקטובר 2013
419	6. הצעות לתיקון חוק הרשויות המקומיות
421	7. תיקון חוק הרשויות המקומיות (מס' 30), התשע"ד-2013
424	8. סיכום
426	9. פרשת הולילנד
429	פרק י"ד: חסינות המדינה ורשויות הציבור
431	1. המשפט האנגלי
436	2. המשפט האמריקאי
440	3. המשפט הישראלי
443	4. שיקולי מדיניות משפטית – שלילת אחריות המדינה
447	5. תיקון מספר 10 – הרחבת גבולות אחריות המדינה
453	פרק ט"ו: חסינות עובדי הציבור
455	1. המשפט האנגלו-אמריקאי
455	א. אחריותם של עובדי הציבור
456	ב. חסינות כאמצעי לפטור מאחריות
459	ג. מיהו עובד הציבור

460	2. המשפט הישראלי
460	א. היקף החסינות בעבר
461	ב. מסגרת החסינות – תחום הסמכות כדין
463	ג. סייג לחסינות – תובענה על רשלנות
463	ד. חסינות עובדי הציבור – מהותית או דיונית
	ה. תזכיר חוק לתיקון פקודת הנזיקין (אחריות עובדי ציבור), התשנ"ו-1996
464	ו. תיקון מספר 10 לפקודת הנזיקין – חסינות מוחלטת לעובד הציבור
465	ז. מיהו עובד ציבור
469	ח. אופן ההכרה בחסינות עובד מדינה
470	ט. אופן ההכרה בחסינות עובד רשות ציבורית
473	י. תנאי לחסינות – עובד הציבור פעל תוך כדי מילוי תפקיד שלטוני
475	יא. החריג לחסינות – זדון או שוויון נפש מצד עובד הציבור
479	יב. ביקורת בית המשפט על הכרה בחסינות
480	יג. סיכום
484	

פרק ט"ז: חסינות חברי הכנסת

487	1. טעמי החסינות
489	2. החסינות העניינית
490	א. המסגרת הנורמטיבית
490	ב. התכלית המונחת ביסוד החסינות העניינית
491	ג. הפעילות המוגנת על ידי החסינות
494	ד. "במילוי תפקידו או למען מילוי תפקידו" – גבולות החסינות העניינית
499	

503	3.	החסינות הדיונית
503	א.	תכלית החסינות הדיונית
504	ב.	הענקת חסינות דיונית
508	ג.	תיקון מספר 33
511	ד.	האם צמצם תיקון מספר 33 את גבולות החסינות הדיונית?
517	4.	חסינות מפני חיפוש, האזנות סתר ומעצר
518	5.	היחס שבין חסינות לבין כללי האתיקה המשמעתית
520	6.	חסינות חברי כנסת מפני תביעות לשון הרע
520	א.	החסינות לעומת הזכות לשם טוב
523	ב.	פרשת האסיר X
524	7.	הדין הזר
525	א.	ארצות הברית
527	ב.	אנגליה
531		פרק י"ז: חסינות נשיא המדינה
533	1.	מהותו של מוסד הנשיאות
534	2.	בחירת הנשיא וסיום כהונתו
538	3.	חסינות נשיא המדינה מפני אחריות אזרחית
543	4.	חסינות הנשיא מפני אחריות פלילית
544	5.	המצב בארצות הברית
547		פרק י"ח: חסינות מבקר המדינה
549	1.	תפקיד מבקר המדינה
553	2.	חסינות מבקר המדינה מפני ביקורת שיפוטית
557	3.	הצעות חוק חסינות מבקר המדינה

- 559 .4 חסינות המבקר ועובדי משרדו כעובדי ציבור
- 560 .5 חסינות מעין-שיפוטית למבקר המדינה
- 561 .6 חסינות מפני תביעות לשון הרע

567 פרק י"ט: חסינות בפעולה מלחמתית

- 569 .1 מהות החסינות
- 569 .2 המסגרת הנורמטיבית
- 573 .3 הביטוי "פעולה מלחמתית" – כהגדרתו בפסיקה
- 578 .4 הביטוי "פעולה מלחמתית" – כהגדרתו בחוק
- 582 .5 המשפט האנגלי
- 583 .6 המשפט האמריקאי

פרק כ': חסינות הרשות הפלסטינית, ארגונים בינלאומיים

- 589 **והפטריארכיה היוונית**
- 591 .1 חסינות הרשות הפלסטינית
- 591 א. מעמד הרשות הפלסטינית כאישיות משפטית
- 596 ב. השוואת מעמד הרשות הפלסטינית למעמד מדינה זרה
- 601 .2 חסינות ארגונים בינלאומיים
- 601 א. חסינות האו"ם ומוסדותיו
- 604 ב. היקף החסינות
- 612 ג. הצלב האדום
- 615 .3 חסינות הפטריארכיה היוונית-אורתודוקסית

621 פרק כ"א: חסינות המדינה הזרה

- 623 .1 מהות החסינות

624	2. חסינות המדינה הזרה
624	2.1 המסגרת הנורמטיבית
625	2.2 גבולות החסינות – משפט השוואתי
625	א. הדין האנגלי
627	ב. הדין האמריקאי
632	ג. אמנת האו"ם והאמנה האירופית
633	3. הדין בישראל
633	א. כללי המשפט הבינלאומי המנהגי
636	ב. חוק חסינות מדינות זרות
643	4. חסינות ראש מדינה זרה Head of State

פרק כ"ב: חסינות דיפלומטית וקונסולרית

649	1. חסינות דיפלומטית
651	א. המסגרת הנורמטיבית
652	ב. תכלית החסינות הדיפלומטית
654	ג. מהות החסינות הדיפלומטית
656	ד. מיהו נציג דיפלומטי?
657	ה. גבולות החסינות
665	2. החפיפה שבין חסינות המדינה הזרה לחסינות הדיפלומטית
668	3. החסינות הקונסולרית

671	מפתחות
673	מפתח חקיקה
699	מפתח פסיקה
773	מפתח ספרות
815	מפתח עניינים